

RAPPORT

Kapacitetsanalys Eslöv-Malmö tåg 527

Fastställd kapacitetsanalys i enlighet med Järnvägslagen 2004:519

Tågplan T22

Ärendenummer 2021/106207

Trafikverket

Postadress: Redargatan 18 803 02 Gävle

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Kapacitetsanalys Eslöv-Malmö tåg 527

Författare: Stefan Persson, Trafikverket, Gävle

Dokumentdatum: 2021-02-24

Ärendenummer: TRV 2021/106207

Version: 1.0

Kontaktperson: Stefan Persson, Trafikverket

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund och syfte	4
Beslut om överbelastad infrastruktur	5
Förutsättningar Trafik	6
Bild Kapacitetsbegränsningar Dygn	7
Bild Kapacitetsbegränsningar Max 2 timmar	8
Förutsättningar Infrastruktur	9
Investeringsplan för järnvägen	10
Analys av intressekonflikten	10
Förslag på åtgärder och bedömning av effekter	10-11
Slutsatser	11
Referenser	12

Sammanfattning

SJ AB begärde tvist på sträckan Nässjö-Malmö på grund av att tåg 527 fått en förlängd restid Nässjö-Malmö. Trafikverket tog fram ett flertal lösningsförslag för SJ AB tåg 527 och Snälltågets tåg 3941. Dessa lösningsförslag accepterades inte av SJ AB varpå prioriteringskriterierna tillämpades.

Trafikverket valde efter konfliktlösning att fördela kapaciteten enligt förslag med högst samhällsekonomisk nytta.

Kapacitetsanalysen har kunnat identifiera en åtgärd som bedöms eventuellt kunna minska konflikter på tre års sikt, vilket är den pågående fyrspårutbyggnad på sträckan Arlöv-Lund som färdigställs till tågplan 2024. Detta innebär att kapaciteten på sträckan Eslöv-Malmö ökas.

Bakgrund och syfte

Kapacitetsanalysen är utförd med bakgrund i det beslut om överbelastad infrastruktur som fattades i september 2021.

På sträckan Nässjö-Malmö har SJ AB till Trafikverket anmält tvist avseende tåg 527 på grund av oförenliga önskemål om tåglägen.

Efter en överbelastningsförklaring ska Trafikverket enligt Järnvägslagen 2004:519 och Järnvägsförordningen 2004:526 göra en kapacitetsanalys och en kapacitetsförstärkningsplan. Kapacitetsanalysen ska omfatta infrastrukturen, driften och karaktären av olika tjänster som utförs samt alla dessa faktorerers inverkan på infrastrukturen. De åtgärder som särskilt beaktas avser omledning av trafik, ändring av tidtabeller, ändrade hastigheter eller förbättringar av infrastruktur. Kapacitetsanalysen ska vara avslutad inom sex månader efter det att infrastrukturen har förklarats för överbelastad.

Syftet med kapacitetsanalysen är att identifiera orsaker till kapacitetsbrist och att analysera åtgärder för att lösa kapacitetsbristen på medellång sikt (upp till tre år) genom tidtabellsåtgärder och/eller åtgärder i infrastrukturen.

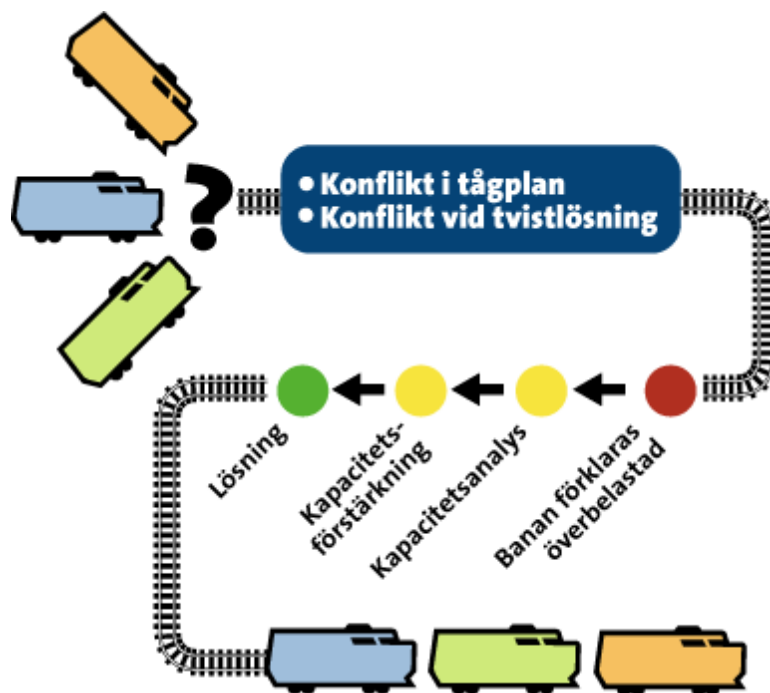

Bild 1: Trafikverkets tillvägagångssätt vid överbelastad infrastruktur

Beslut om överbelastad infrastruktur

Inför Tågplan 2022 förklarade Trafikverket sträckan Eslöv-Malmö som överbelastad. Överbelastningen gällde dagligen 211212-220818, 220829-221210 klockan 13.30-14.00 under tågplan 2022.

På sträckan Eslöv-Malmö har SJ AB, Snälltåget och Green Cargo framställt oförenliga önskemål om tåglägen. SJ AB har anmält tvist till Trafikverket avseende tågläge 527.

Trafikverket har presenterat olika lösningsförslag vid flertal tillfällen till de parter som berörs av tvisten på sträckan Eslöv-Malmö. Lösningsförslagen har återspeglat konsekvensen för berörd trafik utifrån olika alternativ.

Trafikverket har hållit ett flertal möten med samtliga berörda parter. Någon samstämmig lösning kunde inte berörda parter komma överens om på mötet. På grund av detta har det inte varit möjligt att komma fram till en lösning av tvisten.

Förutsättningar trafik

Sträckan Eslöv-Malmö är en del av Södra stambanan mellan Stockholm C och Malmö C och är en av Sveriges viktigaste järnvägsförbindelser. Sträckan trafikeras av godståg, pendeltåg, regionaltåg, snabbtåg samt långväga fjärrtåg och trafiken är mycket tät där godståg får samsas med resandetåg av olika slag. Kapacitetsutnyttjandet är högt både på grund av mycket trafik och att tågen kör i olika hastigheter på sträckan. På den tätast trafikerade sträckan, mellan Lund-Arlöv, är trafikmängden en vardag cirka 450 tåg.

Kapacitetsbegränsningar 2021

Bild 1: Kapacitetsutnyttjande dygn 2021
 Rött = högt kapacitetsutnyttjande, Gul = medelhögt kapacitetsutnyttjande Grön = lågt kapacitetsutnyttjande, Blått = Avstängt spår

Kapacitetsbegränsningar 2021 maxperiod 2 timmar

Bild 2: Kapacitetsutnyttjande max 2 timmar 2021.

Rött = högt kapacitetsutnyttjande, Gul = medelhögt kapacitetsutnyttjande

Grön = lågt kapacitetsutnyttjande, Blått = Avstängt spår

Förutsättningar infrastruktur

Sträckan Eslöv-Malmö är dubbelspårig och elektrifierad med största tillåtna hastighet på 200 km/h. Sista delsträckan Arlöv-Malmö är största tillåtna hastighet 150 km/h. Sträckan Eslöv-Malmö är 30 km lång. Mellan Eslöv och Lund finns det ett förbigångsspår i Örtofta som är placerad på nedspårssidan. I Tornhill finns förbigångsspår på både uppspårssidan samt nedspårssidan. Förbigångsspåret i Örtofta är 644 meter hinderfri längd och förbigångsspåren i Tornhill är 757 meter hinderfri längd på både uppspår- och nedspårssidan. Mellan Lund och Malmö finns det inga möjligheter till att nyttja förbigång av tåg då förbigångsspår saknas på sträckan. Driftplatsen Lund har sex stycken huvudspår. Huvudspåren är längdmässigt att betrakta som korta.

Infrastrukturkapaciteten mellan Eslöv och Malmö är så utformad att snabbtåg tenderar att tränga bort mer långsamgående tåg som godståg med Sth 100-110 km/h. Infrastrukturen med få förbigångsspår på en sträcka med största tillåtna hastighet på en av Sveriges mest trafikerade sträcka premierar snabbgående fordon. Största tillåtna hastighet på 200 innebär även att förbigång med persontåg innebär en kraftig förlust i tid för det förbigångna tåget då det måste ner kraftigt i hastighet och sen komma upp i densamma hastigheten.

Bild : Sträckan Eslöv-Malmö är rödmarkerad på kartan.

Investeringsplan för järnvägen

Fyrspårsutbyggnaden påbörjad sträckan Lund-Arlöv. Enligt planerna tas spåren i drift tågplan 2024.

2025 planeras det för trimningsåtgärder i Lund vilket möjliggör högre hastigheter på driftplats Lund i samtliga riktningar.

Analys av intressekonflikten

Konflikten består i att motstridiga intressen finns mellan järnvägsföretagen om tidtabellsläge. Trafikverket har beaktat vad parterna anfört och tog fram ett flertal lösningsförslag för SJ AB tåg 527 och Snälltågets tåg 3941 samt Green Cargo tåg 5913. Dessa lösningsförslag accepterades inte av SJ AB varpå prioriteringskriterierna tillämpades. Enligt dessa innebar Trafikverkets utkast till tågplan den lägsta samhällsekonomiska kostnaden.

Detta har resulterat i att SJ AB tåg 527 tilldelats ett tågläge klockan 09.23 från Stockholm med ankomst klockan 13.57 dagligen under perioden 211212 – 220710. Måndag – fredag, söndag under perioden 220711 – 220814, dagligen under perioden 220815 – 220918, 220929 - 221210 under tågplanen 2022.

Sträckan är mycket tätt trafikerad under stora delar av dygnet och någon lösning på konflikter som uppstår på grund av att två järnvägsföretag sökt samma tågläge finns ej varvid prioriteringskriterierna tillämpades.

Metod för att åtgärda intressekonflikten

Föreslagna åtgärder för att lösa intressekonflikten har analyserats enligt den så kallade fyrstegsmodellen vilket innebär i följande ordning:

1. Åtgärder som kan påverka transportbehovet och val av transportsätt.

Detta innebär planering, styrning, reglering och information i syfte att minska transportefterfrågan eller föra över trafik till mindre utrymmeskrävande, säkrare eller miljövänligare transportsystem.

2. Åtgärder som ger effektivare utnyttjande av befintligt järnvägsnät och fordon.

Omfattar insatser inom planering, styrning, reglering, påverkan och information riktade till järnvägstransportsystemets komponenter i syfte att kunna nyttja den befintliga infrastrukturen mer effektivt.

3. Begränsade ombyggnadsåtgärder

Rymmer investeringar i till exempel signalsystem eller banunderbyggnad för att nå en bättre punktlighet.

4. Nyinvesteringar och större ombyggnadsåtgärder

Innebär större investeringar exempelvis utbyggnader från dubbelspår till fyrspår, nya mötesstationer och dylikt.

Normalt krävs åtgärder från flera av stegen för att lösa ett problem.

Förslag på åtgärder och bedömning av effekter

Steg 1. Åtgärder som kan påverka transportbehovet och val av transportsätt

Inga steg 1-åtgärder är tillämpliga då samtliga tåg har erhållit tågläge.

Inga åtgärder har identifierats som har effekt på den aktuella konflikten.

Steg 2. Åtgärder som ger effektivare utnyttjande av befintligt järnvägsnät och fordon

Regleringar som begränsar Järnvägsföretagens möjligheter att ensidigt bestämma sin uppehållsbild (dvs. vilka driftplatser tåget har på- och avstigande) skulle i detta fall ge ett annat utfall och nyttja infrastrukturen mer effektivt.

Inga åtgärder har identifierats som har effekt på den aktuella konflikten.

Steg 3. Begränsade ombyggnadsåtgärder

Inga åtgärder har identifierats som har effekt på den aktuella konflikten.

Steg 4. Nyinvesteringar och större ombyggnadsåtgärder

Fyrspårsutbyggnaden påbörjad sträckan Lund-Arlöv. Enligt planerna tas spåren i drift tågplan 2024.

Det innebär att snabbtåg inte skulle behöva ligga i konflikt med godståg och regionaltåg med annan uppehållsbild då man kan separera de olika tågslagen.

Se investeringsplan för järnvägen ovan.

Slutsatser

Trafikverket har vid tillämpning av prioriteringskriterierna funnit att det lösningsalternativ som innebär att tåg 527 tilldelas tider enligt Trafikverkets utkast till tågplan är det alternativ som har den lägsta samhällsekonomiska kostnaden.

Referenser

Järnvägslag 2004:519

Järnvägsförordningen 2004:526

Trafikverket, fastställd tågplan T22

Järnvägens kapacitet 2021

Begäran om tvistlösning SJ

Beslut om överbelastad infrastruktur Eslöv-Malmö Tågplan 2022

Beslut om tilldelning Eslöv-Malmö T22

T22_Minnesant_tvistråd_SJ_Snälltåget_GreenCargo_tåg527_210913.

T22_Minnesant_tvistråd_SJ_tåg13_407_426_527_821_817_210907

T22_Minnesant_tvistråd_SJ_tåg527_210910

Beräknade lösningsförslag

Beräkning med stöd av prioriteringskriterier, konflikt mellan tåg, Tågplan 2022

TRAFIKVERKET

Trafikverket, Redargatan 18 803 02 Gävle

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 020-600 650

www.trafikverket.se